

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINECA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe „ an 7 „

Manuscrisele se adresează redacției
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra-
 țune și inserțiuni administrației „Tipo-
 grafia și Librăria diecezană“ în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Importanța, greutatea și mijloacele catehizării

(Urmare)

Pentru toate astea noi preoții de acum, dacă nu voim să cădem în păcatul greu al neglijerii și scandalizării tineretului, să continuăm firul tradiției noastre bisericești, și pe urma experiențelor marilor înaintași să ne îngrijim cu toată dragostea sufletului nostru de creșterea în duh bisericesc și religios al tineretului încredințat nouă, fapt pe care îl vom putea duce la îndeplinire prin o catehizație *corectă și conștiințioasă*.

Scopul catehizației trebuie să fie cel istoric așa cum l-am moștenit dela antecesorii noștri bisericești adică I de a împărtăși tinerelor vârstare creștinești învățăturile dogmatice-morale și cele referitoare la cult ale bisericii noastre, II de a influența în mod activ mintea, inima și voința lor în sens religios-moral, cu un cuvânt zis de a sădi sentimentul religiosității așa de adânc în sufletele lor, ca acesta să rămână pe toată viața baza și forța principală a individualității lor. În partea sa a doua scopul catehizației este identic cu ținta principală a pedagogiei de astăzi, care dorește să facă din elevii ei caractere religios-morale¹

După toate acestea să vedem *ce greutăți reale* întâmpină catehizațiunea peste tot în munca ei dublă de a *plivi* și a *sădi* sufletele copiilor. Educațiunea religios-morală își are marginile ei și de aceea nu putem pofti să facă minuni, ea să lovește în activitatea ei, ca de un zid tare și nepenetrabil de starea culturală, politică și economică a poporului, în sânul căruia să săvârșește; ei îi stau în cale *temperamentul, caracterul, ereditatea, starea sanitară* etc. a elevilor.

În special momentele cele mai însemnate, cari îngreuiază succesul și celui mai *dexter* și mai *sârguincios* catihet, ar fi următoarele:

I. Fieea omenească, care înclină mai degrabă spre rău decât spre bine.² „Căci nu fac binele pe care-l voiesc, ci răul, și care nu-l voiesc, pe acesta îl făptuesc“ zice apostolul Pavel (Romani cap. 7. v. 19.

¹ Vezi Rev. Teol. Nr. 4. An. II. (1908) Dr Petru Șpan, Problema învățământului religios în școală morală p. 161.

² Naturam expellas furca — tamen usque recurret

II. Caracterul *utilitarist-epicureic* al veacului în care trăim, în care *caștigul* cu orice preț și *plăcerile* sunt socotite ca *supremele ținte* ale vieții omenești. Valorile ideale ale vieții au puțină trecere în vremurile noastre.

III. Părerile poporului nostru despre biserică dela introducerea statutului organic încoace. Este imposibil ca dacă are cineva iubire adâncă și nefățărută față de biserică și legea lui strămoșească și caută cu bună credință roadele celor 46 de ani de viață constituțională la poporul nostru, să nu-l cuprindă o durere tristă. Dl nostru Isus Cristos așa a iubit biserică, că s'a dat *pe sine* pentru dânsa ca să o înfățișeze el sie-și biserică măreață, neavând pată sau încrețitură sau *ceva* de felul acestora, ci să fie *sfântă și desăvârșită* (Efeseni cap. 5 v. 25—28). Pentru biserică și-au jertfit viața atâția oameni sfinți și nobili numai ca să o poată predă fiilor și nepoților neamurilor *curată și sfântă* cum au primit-o Pentru biserică și legea strămoșească au murit în cele mai grozave chinuri vlădici, popi și iobagi români, scumpi strămoși de ai noștri, în credința ferbinte că ei lasă urmașilor, vărsându-și sângele, ceva lucru mare și sfânt, ceva duh de viață *făcător*!! și când grăim aceste vorbe cu amărăciune în suflet, nu am spus fraze bombastice, ci — durere — purul adevăr.

(Urmează)

Ș T I R I

Dela „Izvorul Miron“. Slujbele din anul acesta oficiate la „Izvorul Miron“ au fost bine succese. Poporul numărös adunat din satele ținutului, au rămas foarte mângăiat; în deosebi a impresionat mulțimea pomenirea eroilor căzuți și rugăciunile pentru sufletul lor. Merită amintire și succesul material de aproape 2000 cor. Cleul și poporul în frunte cu P. O. D. protopop Sebastian Olariu au folosit acest privilegiu de a trimite Preasfinției Sale Dlui episcop Miron fidești felicitări.

Arhimandrit de scaun al bisericii ortodoxe din Bucovina este numit igumenul mănăstirii Dragomirna, arhimandritul Ipolit Vorobchievici.

Moaştele sf. Ioan cel nou dela Suceava au fost transportate cu mare solemnitate din Viena — unde au fost duse, ca să nu ajungă în mâinile duşmanului, — îndărăt la Suceava.

Zi de bucurie în Agadici. Ca în toate comunele, așa și în Agadici, sfânta noastră biserică a rămas fără clopot. Dreptaceea credincioșii noștri Ion Raica al lui Petru și Ion Raica Gaita, la stăruințele preotului Aureliu Nemoian, au colectat peste 1000 cor., dela credincioși, cu care sumă apoi s'a cumpărat un clopot de oțel. Clopotul a fost sfințit Duminecă în 8/21 Iulie a. c., prin preoții Aureliu Iana din Măidan și Aureliu Nemoian. Cuvântarea a ținut-o părintele Iana, reliefând hărnicia credincioșilor din Agadici pentru împodobirea bisericii și zelul păstorului lor sufletesc. Această zi va rămânea neștearsă în inimile poporului, care a luat parte cu lacrimi în ochi la această sărbătoare. Subliniem și ostăneala judeului comunal Martin Jicman la aranjarea serbării. Un oaspe.

Distincție. Preotul militar Nicolae Bădin din Rudăria a fost decorat cu crucea pentru merite preoțești cl. II și crucea de trupă Carol.

A apărut Nrul 10—11 din „Carte pentru toți” cu numirea „Povestiri din vremea războiului și din alte vremi” de Septimiu Popa. Se poate comanda dela „Poporul Român” din Budapesta.

Anul școlar se va începe la timpul normal, adică în 1 Septembrie. Dar ministrul împuternicește pe directorii școalelor să concedieze elevii, ai căror părinți sunt economi și au lipsă de brațe muncitoare, pe câte 3—3 săptămâni atât pentru lucrul de toamnă, cât și pentru cel de primăvară.

Școala civilă de fete a „Asociațiunii” din Sibiu, publică condițiile de primire în internatul ei. E-levele vor aduce la înscriere atestatul școlar, extras din matricula botezaților și dela forul civil. Cererile pentru examen de primire, sau diferențial, sunt a se înainta direcțiunii până la 2 Sept. a. c.

Prelegerile regulate se încep în 5 Sept. Sunt de a-se solvi următoarele taxe: înscriere 4 cor., fondul de pensie 8 cor., didactru anual 100 cor., taxa de întreținere în internat 1600 cor.

La școala comercială română din Brașov înscrierile vor fi în 1, 2, 3 Septembrie v. Prenotările pentru înscriere în cl. I se fac până la 15 August v. La înscriere se cere atestat școlar și atestatul de botez.

Note oficiale

Nr. 4069 Șc. ex. 1918.

Ajutor pentru haine învățărești

Domnul ministru al cultelor și instrucțiunii publice comunică sub Nr. 108800—1918/VII. d. circularul dat tuturor inspectorilor școlari regești în cauza votării unui „ajutor pentru haine” dela stat pe seama învățătorilor confesionali dela școalele populare din patrie.

Conform acestui circular ajutor pentru haine dela stat capătă:

1. Acei învățători (învățătoare) ordinari dela școalele noastre populare, cari beneficiază de „ajutor de stat la întregirea salariului învățăreesc” conform art. de lege XVI. din 1913, întrucât corăspund tuturor condițiilor legate de acest ajutor;

2. acei învățători (învățătoare) ordinari, cari deși nu beneficiază de ajutor de stat la întregirea salariului învățăreesc conform art. de lege XVI din 1913 — dar au „ajutor de război” dela stat pe baza §-lui 10 al art. de lege XV din 1917;

3. acei învățători (învățătoare) ordinari, cari beneficiază de „adaus familiar” dela stat conform §-lui 14 al art. de lege IX din 1917;

4. acei învățători (învățătoare) substituți, cari beneficiază de ajutor de război dela stat conform §-lui 9 al art. de lege XV din 1917, întrucât în luna lui Iunie au mai fost împărțiți de acel ajutor.

5. Învățătorii înrolați încă pot obține ajutor pentru haine, dar numai în acel caz, dacă acest ajutor îl cer sau înșiși învățătorii înrolați, sau cei ce sunt pleni-potențiați pentru ridicarea salariului numiților învățători.

Cu privire la suma ajutorului, ce se va vota pentru haine, pe baza dispozițiilor cuprinse în p. IV al ord. min. 2500/1918 M. E., învățătorii (învățătoarele) se împart în două grupe:

De grupa primă se vor ținea acei învățători (învățătoare) ordinari și substituți, cari au diplomă de învățători, iar de grupa a doua se vor ținea aceia, cari nu au diplomă de învățători.

Ajutorul pentru haine va consta din două părți și anume:

1. din suma fundamentală;

2. din surplusul, care atârână dela starea familiară a respectivilor învățători.

Suma fundamentală la cei ce aparțin grupei I este 1000 cor. (la învățătorii înrolați 500 cor.) iar la cei din grupa II 800 cor.

Surplusul la cei cu adaus familiar va consta din suma de pe un an a adausului familiar, de care de fapt beneficiază respectivii învățători în cvartalul al II al anului 1918, iar celor căsătoriți le mai compete un adaus și după soțiile lor legale și anume: celor din grupa primă 400 cor., iar celor din grupa a doua 240 cor.

Licvidarea acestor ajutoare se face pe baza conspectelor, cari se trimit din partea inspectorilor școlari regești deadreptul tuturor învățătorilor (învățătoarelor).

Conspectele au să fie umplute cu date precise de învățători, iar ale celor înrolați de pleni-potențiații acestora, având datele a le controla președintele comitetului parohial, care va apăsa pe conspecte sigilul școlar.

Învățătorii (învățătoarele) substituți vor beneficia de acest ajutor numai în cazul acela, dacă vor fi aplicați în anul școlar 1918/19, fie ca învățători substituți, fie ca învățători ordinari.

Conspectele umplute cu toate datele recerute și subscrise în ordine au să fie subșternute imediat și deadreptul inspectorilor școlari regești concernenți.

Onoratele Oficii parohiale se îndatorează, ca să comunice acestea tuturor celor interesați, spre știre și strictă acomodare, iar despre cele efectuate să raporteze fără amânare Consistorului.

Față de cei neglijenți se vor lua aspre măsuri disciplinare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Nr. 4485 B ex 1918.

In atențiunea Onoratului Cler pastoral din eparhia Caransebeșului.

Ni-a venit la cunoștință, că în unele parohii un afirmativ călugăr ar face colecte în favorul sfintei noastre mânăstiri „Călugara“ de lângă Oravița. După ce însă din partea competentă, aceea persoană nu are nici o autorizare a face asemenea colecte, atrag atențiunea Onoratei preoțimi asupra acestui fapt, îndatorându-o ca dela asemenea colectanți să ceară document de permisiune a colectă atât dela autoritatea politică cât și dela Noi și — intrucât nu au — se intrevină la primărie a nu se permite colectarea.

Caransebeș, în 22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Concurs

Nr. 4424 Șc. ex 1918.

Fundatiunea Nicolae Popea

Pentru conferirea alor trei stipendii de câte patru sute (400) cor. pe anul școlar 1918/19 din „Fundatiunea NICOLAE POPEA“ se publică concurs cu termen de 7/20 August a. c.

La aceste stipendii pot reflecta studenți români, ortodocși, talentați, săraci, cu purtare morală bună, având întâietate consângerii de ambele sexe ai răposatului episcop, adică următorii fraților și ai surorii sale; apoi elevii, cari cercetează institutul pedagogic diecezan din Caransebeș.

Cererile de concurs sunt a se adresa Consistorului diecezan gr. or. român din loc, fiind ajustate cu următoarele documente, alăturate în original, sau în copie autentică :

1. Estras de botez, provăzut cu adevărul din partea preotului local competent, că concurentul și acum aparține bisericii gr. or. române din metropolia noastră și că are purtare morală corespunzătoare;

2. Atestat de sărăcie dela antistia comunală, vidi-mat și de preotul nostru local, despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi și în fine

3. Testimoniul de pe anul școlar 1917/18.

Petițiunile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

3—2

Nr. 4411 Șc. ex 1918.

Fundatiunea Dim. Brumariu

Pentru distribuirea unui stipendiu de treisute (300) cor. din „Fundatiunea căpitanului ces. reg. DIMITRIE BRUMARIU“ pe anul școlar 1918/19 se scrie concurs cu termen de 7/20 August a. c.

Doritorii de a obține acest stipendiu în sensul literelor fundationale au să dovedească cu documente autentice că :

1. sunt Români de religiunea gr. or., înrudiți cu fundatorul, respective, că sunt din comuna Armeniș, sau din cercul Teregovei;

2. sunt lipsiți de mijloace și în fine că

3. au terminat cu succes anul școlar 1917/18, având purtare morală corespunzătoare.

La acordarea acestui stipendiu vor fi considerați în prima linie cei înrudiți cu fundatorul; în lipsa acestor fel de îndreptățiți cei din comuna Armeniș sau din cercul Teregovei, iar dacă nici de aceștia nu se vor ivi, vor putea fi luați în considerare și cei din alte părți ale eparhiei Caransebeșului.

Preferiți vor fi cei ce se înscriu la institutul pedagogic diecezan din loc.

Petițiunile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop

3—2

Nr. 4427 Șc. ex 1918.

Fundatiunea Nicolaevici

Pentru acordarea unui stipendiu de două sute patru zeci (240) cor. pe anul școlar 1918/19 din „Fundatiunea NICOLAEVICI“ se scrie concurs cu termen de 7/20 August a. c.

Doritorii de a obține acest stipendiu au să dovedească cu documente originale sau în copii autentice, că

1. Sunt Români de religiunea gr. or. și că aparțin diecezel noastre;

2. sunt lipsiți de mijloace și în fine

3. au absolvat cu succes anul școlar expirat și că au purtare morală corespunzătoare.

Preferiți vor fi cei ce se înscriu la institutul pedagogic diecezan din loc.

Petițiunile intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

3—2

Nr. 4430 Șc. ex 1918.

Fundatiunea Trăilă Stroescu

Pentru conferirea duor stipendii de câte două sute (200) cor. pe anul școlar 1918/19 din „Fundatiunea majorului ces. reg. TRĂILĂ STROESCU“ se scrie concurs cu termen de 7/20 August a. c.

Petenții au să subștearnă Consistorului următoarele documente în original sau în copii autentice :

1. Estras de botez;

2. Atestat dela oficiul parohial, prin care să se adeverească, că sunt înrudiți cu fundatorul, respective, că aparțin comunei lablanița;

3. Atestat dela finea anului școlar 1917/18.

Preferiți vor fi cei-ce se înscriu la institutul pedagogic diecezan, apoi în condițiuni egale descendenții după erezii fundatorului și în a doua linie cei-ce aparțin comunei Iablanța.

În lipsa astorfel de reflectanți vor putea recurge la aceste stipendii și cei ce sunt născuți în alte părți de pe teritorul diecezei noastre.

Petițiunile întrate după termin nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

3—2

Nr. 4426 Șc. ex 1918.

Donaț. reun. învățătorilor

Din „*Donațiunea Reuniunii învățătorilor români dela școlăle gr. or. din dieceza Caransebeșului*” se vor acorda pe anul școlar 1918/19 două stipendii de câte unasutăcincizeci (150) coroane la fiii sau fice de învățător sau învățătoare, sau la orfani de învățători de religiunea gr. or. română din dieceza Caransebeșului, cari sunt avizați la ajutor și vor dovedi o purtare exemplară și calculi buni din studii la școlăle medii, comerciale, industriale, militare și pedagogice, având întâietate fiii și ficele membrilor reuniunii donatoare.

Doritorii de a obține aceste stipendii au să substearnă Consistorului până la 7/20 August a. c. petițiile ajustate cu următoarele documente originale, sau în copii autentice:

1. Estras de botez.
2. Testimoniu de pe anul școlar 1917/18.

3. Atestat dela oficiul parohial, prin care să se a-deverească, că petentul sau petenta este fiu sau fică de învățător sau învățătoare, ori orfan de învățător, de religiunea gr. or. română din dieceza Caransebeșului și în fine

4. Atestat de paupertate dela antistia comunală despre starea materială a părinților.

Preferiți vor fi cei ce se înscriu la institutul pedagogic diecezan din loc.

Petițiunile întrate după termin, sau neadjustate cu toate documentele înșirate mai sus, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară, ținută în 9/22 Iulie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop

3—2

Nr. 2385 E. ex 1918.

Pentru conferirea unui ajutor din „*Fundațiunea episcopului NICOLAE POPEA*” se publică concurs cu termin până la 15/28 August 1918, și anume se va conferi pe anul 1918/19 un ajutor de 1200 (unamic-

două sute) coroane pe seama unui învățcel, care se va primi în tipografia noastră diecezană.

Se recere dela reflectanți să fie Români ortodocși, talentați și cu purtarea morală bună.

Cererile de concurs sunt a să adresa Consistorului diecezei gr. or. române a Caransebeșului până la 15/28 August 1918, fiind instruate cu următoarele documente în original sau în copii autentice.

1. Estras de botez, provăzut cu adeverință din partea preotului local competent, că concurentul și acum aparține bisericii gr. or. române din metropolia noastră.

2. Atestat de sărăcie dela antistia comunală, vdi-mat și de preotul local despre starea materială și socială a concurentului și a părinților săi.

3. Testimonii școlare și eventuale atestate de serviciu despre progresul și purtarea morală din anii trecuți.

Caransebeș, din ședința consistorială plenară, ținută în 13 Iunie 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop

3—2

Pentru ocuparea postului de *capelan* în parohia de clasa III-a din **Rusca**, protopresbiteratul Caransebeșului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia Diecezană*”.

Emolumente:

1. $\frac{1}{3}$ parte din sesiunea parohială.
2. $\frac{1}{3}$ parte din salariul preotesc.
3. $\frac{1}{3}$ parte din venitele stolare.
4. $\frac{1}{3}$ parte din lemnele de încălzit.

Cei cari voiesc a reflecta la acest post au să dovedească cvalificația corespunzătoare pentru parohii de clasa III-a și să înainteze petiția de concurs cu documentele necesare P. On. oficiu protopresbiterat gr. or. rom. în Caransebeș, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare cu știrea protopresbiterului concernent.

Alesul capelan va avea singur a se îngriji de cor-tel și se îndatorează a provedea catechizația în școlă și a purta scripturistica parohială sub conducerea parohului.

Rusca, din ședința comitetului parohial, ținută la 24 Iunie 1918.

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Nr. 4026 B. ex 1918.

Acest concurs se publică cu adausul, că îndatorirea catehizării cuprinsă în concurs se șterge, ca neapăr-ținătoare concursului.

Caransebeș, din ședința consistorială, ținută în 2 Iulie 1918.

3—3

Consistorul diecezan